

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמו.

עין משפט נר מצוה

כד א"י פ"ג מ"ג מ"ג
הלה ב סגן אלף סה
טו"ש א"י פ"ג מ"ג מ"ג
פ"ג א:
כה ב מ"ג טו"ש א
פ"ג ו:
כו ג מ"ג טו"ש א
טו"ש א פ"ג מ"ג א:
כז ד טו"ש א פ"ג מ"ג א:
כח ה ו ז מ"ג טו"ש א
טו"ש א פ"ג מ"ג א:
כט ו טו"ש א פ"ג מ"ג א:
ל טו"ש א פ"ג מ"ג א:
הלה טו סגן א:
פ"ג מ"ג א:

לעזי רש"י

פ"ג מ"ג א פ"ג מ"ג א:
לנקב.

רבינו הגנאל

מ"ג שובר אדם את
החבית לאכול ממנה
גרונות כו"י א"ר הששי
לא ש[נן] שובר את החבית
לאכול ממנה גרונות אלא
הרות, אבל מפורדות אינו
שובר החבית, אלא מוציא
הגרונות ואוכל ואינו שובר.
ואוקימנא לומיתנין כו"י
נחמה מוקמי גרונות
ולא קמי פירוש, והא
דתיניא רש"י אומר מביא
אדם חבית של יין ומתין
ראשה בסייף ומניחה לפני
האורחים בשבת ואינו
חושש, לרבונו. וכן הוא דתני
וחתלתל של תפוחים ושל
גרונות (ומתיר ומפקיע
חוקך, לרבונו. והא דתני
מתייר אבל לא מפקיע
ולא חוקך, ר' נחמיה
דאמר אפילו תרודו ואפילו
טלית אין ינטלין אלא
לצורך תשמישן. בעי מנייה
מיר בשבת מרו למויברו
חביתא בבורטיא. פי
החבית, פי מגופה סמו
החבית, דברי ר' יהודה,
וחכמים מתירין והלכה
כחכמים. והני מילי שהיא
הנקב בנג נכסיו אבל לנקב
נקב מצד הכסוי אסור,
בנקב ומרחיבו נמצא מתקן
פתח, שאילו לא היה קטן
ואינו יכול לקלח ביונק
לא היה מרחיבו, והנה
מתקן פתח, ולמה מותר.
ופריך רבא מן התורה כל
פתח שאינו עשוי להכניס
ולהוציא אינו חשוב פתח,
ואלו הנקבים כולן אין
מכניסין בהן אלא להוציא
הן עשויין בלבד ומותרין.
ורבנן גזרו על כל נקב
מפני שלא יפתחו נקב בבית
התרגולין, והוא הנקרא
לול של תרגולין כדכתיב
ובלולים יעלו, וזה לול
של תרגולין עשוי להכניס
ורח להוציא החמות והוא
כמו פתח אסור, ומפני
שהוא פתח גמור אסור מן
התורה, גזרו על כל נקב.
אבל ההרובה שאין אדם
מרחיבו בלול של תרגולין

שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרונות. בגמרא מוקי לה דברוסות לרבי נחמיה אצל לרבונו דרבי נחמיה שרי אפילו מפורדות ומינה לרבי מהא דמתן צפרק ככל מערבין (עירובין דף נד: ושם) גבי עירוב נתנו בגמרא ונעול צפניו ואכזר המפתח הרי זה עירוב ופריך בגמרא אמאי הוא צמקוס אחד ועירובו צמקוס אחר הוא ומשני רב ושמואל דאמרי תרווייהו הכא בגמרא של (ב) צפני עסקינן ור"מ היא כו' ואמאי מצעי ליה לאוקמנא הכי ומעיקרל נמי מאי קאמר והלא יכול לשבר ולפתוח את המגדל וליטול את העירוב כי היכי דהכא שרי לשבר החבית וליטול הגרונות ואם זאת חלקן צפני נעילה ועירוב נעילה הגרונות א"כ קשה היכי מוקי לה התם כו' מאיר ונראה דהתם אסור לשבר את המגדל והכא דשרי לשבר את החבית משום דמירי צמקוסקו כדמוקי לה צבינה פרק המניח כו' יין (דף לג: ושם) ומפ' רש"י התם דהיינו חבית צורה ומדקצין צריה צפרק של עץ עשוי ממנו זפת וקורין ריש"י א"כ ומש"ה דוקא חבית שרי דמחמת גריעותו לא חייס עליה וליכא למיחש שמא יתכוין לעשות כלי וכן כולה שמעמא דהכא צמקוסקו ואלע"ג דהתם צבינה לא מוקמינן הכי אלא לר"א דפריך וליה לר"א הא דתנן שובר אדם את החבית כו' ועלה משני משני צמקוסקו מ"מ אפילו לרבונו מביא אדם חבית של יין ומתין ראשה בסייף ומניחה לפני האורחים בשבת ואינו חושש, לרבונו. וכן הוא דתני וחתלתל של תפוחים ושל גרונות (ומתיר ומפקיע חוקך, לרבונו. והא דתני מתייר אבל לא מפקיע ולא חוקך, ר' נחמיה דאמר אפילו תרודו ואפילו טלית אין ינטלין אלא לצורך תשמישן. בעי מנייה מיר בשבת מרו למויברו חביתא בבורטיא. פי החבית, פי מגופה סמו החבית, דברי ר' יהודה, וחכמים מתירין והלכה כחכמים. והני מילי שהיא הנקב בנג נכסיו אבל לנקב נקב מצד הכסוי אסור, בנקב ומרחיבו נמצא מתקן פתח, שאילו לא היה קטן ואינו יכול לקלח ביונק לא היה מרחיבו, והנה מתקן פתח, ולמה מותר. ופריך רבא מן התורה כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו חשוב פתח, ואלו הנקבים כולן אין מכניסין בהן אלא להוציא הן עשויין בלבד ומותרין. ורבנן גזרו על כל נקב מפני שלא יפתחו נקב בבית התרגולין, והוא הנקרא לול של תרגולין כדכתיב ובלולים יעלו, וזה לול של תרגולין עשוי להכניס ורח להוציא החמות והוא כמו פתח אסור, ומפני שהוא פתח גמור אסור מן התורה, גזרו על כל נקב. אבל ההרובה שאין אדם מרחיבו בלול של תרגולין

כשצא נחש על חוה. כשנתן לה ענה לאכול מן העץ נא עליה דמתיב (בראשית ג) הנחש השיאני לשון נשואין: גרים מאי שלא היו על הר סיני מהיכן פסקה זוהמל: מוהייהו הוה. צבינה. וכל שעמדו על הר סיני נתקדשו ונטהרו ונתרפאו מכל מוס ואף עוריס ופסחים שהיו בישראל דמתיב בפרסי: ופליגא. הא לאמרן ללא פסקה זוהמל עד סיני: מתנ"י שובר אדם חבית. מליאה גרונות צמקין או צסיף לאכול ממנה גרונות דאין צמקלקל שום אסור בשבת: ונלמד שלא יתכוין לעשות כלי. לנוקבה יפה צפתח נאה: אין נוקצין מגופה. הדוקה (א) צפה החבית לעשות נקב אלא נוטל את כולה אצל כי נקבי לה מתקן פתח: ויחמיס מסיין. דאין דרך פתח לחבית צכך: ולא יקנה מאידה. בגמרא מפרש לה: שווא ממרה. ויש כאן משום ממתק: עורב מדינה: מחטא. שמא מירח השעה לדוקבה צופני הכלי סביב הנקב: גב' לא שנו. דשובר חבית ומטלטל סייף לנקב: אלא צבינה צמקוס. והגרונות לרוסות צבינה וחותקין ממנו צקורוס או צסיף ואידי דמטלטל סייף לחתוך גרונות צכר ציה נמי לחבית: אצל מפורדות. שא"כ לחתכן לא יטלטל סייף לשבור חבית (ו) דמתנ"י ר' נחמיה דלמרא אין כלי ניטל אלא לתשמיש המיוחד לו כדמוקי לקמן: ואינו חושש. ואלע"ג דתין לאו למתכיה קאי: רבנן היא. דפליגי אדר' נחמיה ואמרי כל הכלים ניטלים לצורך ואלא לצורך: חסולום. כלי של כפות תמרים ועשויין כמין סלים ונומנים לתוכן תמרים רעים להתצבל: אצל לא מפקיע. ואת שררות החבל ככלי: ואלו חוסק. דאין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו וסכין אינו עשוי לנקב למיזרו. לתחוב פוינדור"ה צלע"ו: צבורטיא. צרומח לתחובו צדופיה נקוב: לעין יפה. להרכיב מוצא היין צכק גדול מדלא נקבי ליה כדרך הנוקצין נקב עגול ויפה: הסס ודאי לעין יפה קמיזון. שמרחה פיה למטה ממגופתה כדקתני מתחא את ראשה. שפת פיה: לפסחי מיפתח יטול מגופתה: למעלה. צלחש המגופה התם הוא דשרו רבנן דלאו אורחא למיעבד פתחא התם אלא נוטל כל המגופה: אצל מלדה. ומנין דעבדי לה משום פתחא ואינו רוצה לפותחה למעלה שלא יפול עפר או פסולת ציין: היינו דקסני ולא יקנה מאידה. והמגופה קאי ודברי הכל: מחלוקת מן הלא. התם הוא דקאסר רבי יהודה משום דליכא דעבדי ליה פתחא: אין נוקצין נקב חדש. ככלי: נקב ישן. שנסתם דכי חוזר ופותח לאו כעושה פתח הוי שרי עשוי ועומד וסמיממא לאו כלום: אוסופי נמי חקסקו פתחא. שמרחיבו ויש כאן משום גמר מלאכה: הנלא. סרחון שלא ימותו התרגולין: ואם צא להוסיף מוסיף. ולא גזרינן דילמא אחי לאוסופי צלול של תרגולין דלא מוסיף איניש עליה: מוסיף מוסיף אוסופי ודאי מוסיף

(א) ע"ז כג: ימות קאי:
(ב) כלה לג: (ג) ס"ד ר' יוסף
משיב: (ד) לנלין קאכא,
(ה) עירובין לה. צבינה לב.
ומספחה פתי"ן, (ו) לנלין
קאכא, (ז) לנלין קאכא, פירשי
שם מקוס, (ח) ונעשוייס.
רש"י, ט) ונע"ש חוס'
עירובין לה: ד"ה צבי כסילא,

תורה אור השלם

1 כי את אשר ישנו פה
עמנו עמד היום לפני יי
אלהינו זאת אשר איננו
פה עמנו היום:
דברים טו כד

הגהות הב"ח

(א) גבי' ההא רבנן היא
מתיקין: (ב) שם בנקב
יש: (ג) רש"י ד"ה אין
נוקצין וכו' הדוקה כפי
החבית: (ד) ר"ה אצל
מפורדות וכו' החבית סייף
וא"כ מ"ה ואינו חושש
וכי קאי מסיין ואמרי סביב
ההיא רבנן הוא וכו' ואלא
לנתיך הס"ד ואמרי מ"ה
מוחיי ר' נחמיה היא דלמרא
אין כלי מ"ה לנקב הס"ד
ואמרי מ"ה חותלתל וכו'
תמיר ועשויין כמין סלים:
(ה) חוס' ד"ה שובר וכו'
בגמרא על בלינים עסקין:

גליון הש"ס

בגמרא מהו למויברו חביתא.
ע"ל דף קמ ע"ב חוס' ד"ה
וכי מה בין:

הגהות הגר"מ

[א] גבי' צבו מיי' מרכ שם
מרו למיברו. ניב ר"ל חקסקו
צכק אסור אם כיומנא מותר
טו:

מוסף רש"י

ישראל שעמדו על הר
סיני ותקני מכל מוס
דמתיב (שה"ש ד) סוף יפה
רעיו עומן און כן (ע"ז כב).
שובר אדם את החבית.
מנופה שם זה גרונות
ואוכל ונלמד שלא יתכוין
לפות השנייה להיות לה
לפה עשה עור כלי (צבינה
ג). חוששני לו מחטא.
חוששני למי חייב חטאת הוא
(יטו"ל קכא). ומתני ראשה
בסייף. לפתח את החבית
(מכות ג).

מוסף תוספות

א. אבל מודו דאסורא
איכא, והכא שרינן
לחתולה. מוס' ה"א.ס.
1. משמע דבלא מוסחתי
נמי שרי בבלי של עץ.
חוס' עירובין ל: ד"ה אמאי
ועי' מהש"ס. 2. דבבלי נמי
יש בנק וסתידה. חוס'
עירובין ל: ד"ה ד"ה צבי.